

Avoimesti tieteestä! - Anna Lindfors: Opetusta tasa-arvoistamassa

Äänitteen kesto: 18 min

Litterointimerkinnät

Haastattelija: Henriikka Mustajoki
Vastaaja: Anna Lindfors

sa- sana jää kesken
(sana) epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja

(-) sana, josta ei ole saatu selvää

(--) useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää

, . ? : kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

Intro: Avoimesti tieteestä. Keskustelua tieteen, tutkimuksen ja oppimisen avoimuudesta ja vastuullisuudesta.

Henriikka Mustajoki: Tervetuloa Avoimesti tieteestä-podcastin pariin. Minä olen Henriikka Mustajoki ja vieraanani on tänään Anna Lindfors, projektipäällikkö CSC:ltä, joka vetää avointen oppimateriaalien kirjastoa ja on myös aktiivinen avoimen tieteen asiantuntijaryhmissä. Tervetuloa, Anna!

Anna Lindfors: Kiitos paljon, hauska olla täällä.

Henriikka Mustajoki: Avoimet oppimateriaalit on sun ydinjuttu. Mikä tekee niistä tärkeitä?

Anna Lindfors: No avoimet oppimateriaalit on sellainen tasa-arvoistava piirre opetuksessa, joka on nyt nähty erityisesti tässä korona-aikana. Elikkä me ollaan yht'äkkiä tilanteessa, jossa kaiken pitäisi toimia digitaalisesti. Ja silloin esimerkiksi kirjastossa olevat kirjat ei ookaan samalla tavalla enää saavutettavia. Sen takia on erityisen tärkeätä, et meillä olis sellaista materiaalia joka on digitaalista ja joka on kaikkien saatavilla. Myös kun puhutaan tästä jatkuvasta oppimisesta joka on nyt koko ajan framella, niin on hyvä huomioida avoimet oppimateriaalit, koska on sellaisia että ne on CC-lisensoitu tai muuten tehty niin, että ne on kaikkien saatavilla. On sellaisia että ne on saatavilla myös sitten vaikkapa toisella asteella tai muissa korkeakouluissa. Niin että oppijat pääsee siihen opetukseen ja oppimiseen kiinni jo ennemmin kuin on yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa ja myös sen jälkeen kun on lähtenyt sieltä.

Henriikka Mustajoki: Avoimet oppimateriaalit, mitä se käytännös tarkoittaa, mitä ne on? Mimmosia asioita esimerkiksi nyt avointen oppimateriaalien kirjastosta löytyy?

Anna Lindfors: Avoimet oppimateriaalit on minkälaisia tahansa opetukseen, oppimiseen ja koulutukseen kohdennettuja, yleisiä digitaalisia materiaaleja, jotka on CC-lisensioitu tai muuten avoimesti tehty silleen, että kaikki voi niitä käyttää. Tää tarkoittaa tosi monenkirjavia joukkoa. Eli meilt löytyy niin erilaisia oppimisasipelejä ja tehtäviä kuin sitten vaikkapa oppaita, luentotallenteita, mut myös opettajien omia opetuksessa käyttämiä slide settejä, jotka on yhtä lailla tosi hyödyllisiä vaikkapa toisille opettajille kun lähtee suunnittelemaan samasta aiheesta kurssia, niin on sellainen pohja olemassa mitä voi käyttää.

Henriikka Mustajoki: Jos mä ajattelen itseänikin opettajana, niin miten sä ajattelet, mikä ihmisiä jakamaan niitten oppimateriaalia? Onks meillä olemassa jotakin semmosia porkkanoita, joilla kannustetaan opettajia oppimateriaalin avaamiseen?

Anna Lindfors: Tää on tosi hyvä kysymys ja toivottavasti näitä jatkossa koko ajan kehitetään. Eli porkkanoita pitäisi olla enemmän, mutta itsessään se, että kun jakaa niitä oppimateriaaleja, niin aloittaa hyvän kehän tai kierteen, on osa sitä. Eli jakaa omaa oppimateriaalia muiden hyödyksi, voi jatkossa ehkä löytää itsensä hyödyksi jotain oppimateriaalia. Kuitenkin ne oppimateriaalit ei oo pelkästään oppijoille tarkoitettu, vaan ne hyödyntää ja tehostaa myös opettajien omaa työtä.

Henriikka Mustajoki: Jos sä saisit kehittää jonkun porkkanan, mikä ois sun mielestä parasta siihen, että me saatais lisää oppimateriaalia avoimeksi?

Anna Lindfors: Tätä on jonkin verran tutkittu kansainvälisesti ja eri maissa on tehty myös kokeiluja siitä. Ja ehkä kaks merkittävintä asiaa siihen on meritoitavuus ja rahoitus. Tärkeetä olis se, että opetukseen liittyvät materiaalit myös laajemmin, ei pelkästään avoimet oppimateriaalit, näkyisi siinä tutkijan urapolulla selkeämmin ja olis sellaista meritoivaa arvokasta työtä, mitä se ehdottomasti onkin. Sen pitäis näkyä vielä selkeämmin. Ja toinen on sitten se, että erityisesti isoimmissa oppimateriaaliponnistuksissa pitää olla rahoitusta. Tätä myös onkin. Eri tasoista rahoitusta ollut myös Suomessa käytössä. Nyt esimerkiksi on korkeakoulujen kehittämishankkeet tehny avoimia oppimateriaaleja tosi laajassa skaalassa. Meillä on monelle tieteenalalle tosi hienoja yhteisesti tehtyjä oppimateriaaleja, mitkä toivottavasti useamman vuoden hyödyntää vielä näitä oppijoita ja myös tieteenaloja itsessään.

Henriikka Mustajoki: Meritoituminenhan on hyvin monialainen asia. Ja me tiedetään, että moni opettaja on kokenut, että se oppimateriaalien tekeminen, varsinkin sen avoimeks tekeminen, on vähän semmoinen puhdetyö, joka tehdään oman työn lisäksi ja ohella. Onko tää vähän jo vanha ajatus? Joko tää asia on sun mielestä muuttunut?

Anna Lindfors: Kyllä mä näkisin. Ihan jo sen takia, että avointa tiedettä laajemmin, siihen on panostettu Suomessa paljon. Eli me koko ajan mennään siihen suuntaan, et me paremmin huomioidaan näitä erilaisen avoimen tieteen efortteja. Ja myös suoraan avointen oppimateriaalien, avoimen oppimisen osalta on tehty paljon tällästä parantaa työtä. Eli nyt on mietitty esimerkiksi sitä, et miten avoimet oppimateriaalit näkyis julkaisuina, miten tää näkyis eteenpäin ministeriöille päin. Mutta myös sitä korkeakoulukohtaista työtä. Nyt esimerkiksi oppimisen avoimuus-asiatuntijaryhmältä tuli juuri linjaus avointen oppimateriaalien saatavuudesta. Ja tässä myös kiinnitetään huomiota siihen meritoitumispuoleen ja täst meritoitumisesta ollaan myös tekemässä omaa suositusta.

Henriikka Mustajoki: Sulla on nyt ilmeisesti sormi sil pulssilta, et tuleeko sinne kirjastoon koko ajan lisää vai tarvitaanko me ponnisteluja, et me saatais sitä paremmin tunnetuksi ja ihmiset käyttämään? Sehän on kuitenkin aika uus palvelu. Koskas se avattiin?

Anna Lindfors: Avointen oppimateriaalien kirjasto avattiin vasta maaliskuussa viime vuonna, eli se on alle vuoden vanha palvelu. Ja me ollaan myös ketterästi sitä kehitetty, niin meille on tullut pitkin viime vuoden uusia ominaisuuksia. Esimerkiksi marraskuusta lähtien noi avoimet oppimateriaalit on ollu Finna.fi:ssä, eli sitä kautta nyt laajemmin tällaisessä kirjastomaailmassa mukana. Mutta niihin sun kysymykseen vastaus on kyllä ja kyllä. Kyllä tulee koko ajan uutta materiaalia ja tosi laajalla skaalalla. Meillä oppimateriaalin on tosiaan kaikille koulutusasteille, niin meille tulee useille eri koulutusasteille. Et joka päivä ei välttämättä korkeakoulutukseen, mutta tulee materiaaleja. Mutta kyllä ehdottomasti tarvitaan paljon työtä siihen, että saadaan se vielä näkyvämmiin kaikkien tietoisuuteen. Erityisesti kun kyse on tälläisistä uusista digitaalisista palveluista, niin siinä kestää aikansa, että ihmiset ottaa ne omakseen. Ja se on ihan ymmärrettävää, koska meil on tosi paljon kuitenkin koko ajan tällästä uutta digitapahtumaa meidän normaalissa arjessa, joten se ei oo aina helppoa ottaa uutta palvelua osaksi, vaikka se oiskin sellainen et se oikeesti auttais sitä omaa tekemistä. Sen takia me ollaan myös pyritty siihen, että avointen oppimateriaalien kirjasto on sellainen, et se integroituu siihen olemassa olemaan arkiympäristöön, digitaaliseen arkiympäristöön. Esimerkiksi oppimateriaalit on Finnassa ja Finnan rajapintojen kautta ne pystyy myös ottamaan esimerkiksi korkeakoulukirjastojen omiin näkymiin tai vaikka oppimisalustojen omiin näkymiin.

Henriikka Mustajoki: Sä teet tätä työtä päivätyökses, se on sun ydinosasta. Onks siellä jotain sellaista, mikä saa sut olemaan intomielinen ja uskomaan siihen mitä sä teet? Mikä on se joka motivoi erityisesti sua tän asian äärellä?

Anna Lindfors: Ehkä se, että kun mä avaan päivittäin meidän palvelua ja katson millaisia oppimateriaaleja sinne on tullut, niin ne oppimateriaalit on tosi hienoja. Monet näistä on sellaisia yksittäisten lehtoreiden tai opettajien tekemiä

materiaaleja semmosista aiheista mistä mulla ei välttämättä oo minkäänlaista ymmärrystä. Ne on sellaisia, että ne kutsuu oppimaan. Tulee sellainen hieno fiilis, et hitsi, mäkin haluaisin oppia tästä aiheesta ja mä haluaisin syventyä tähän. Se on tietenkin vaarallista, koska mul on työaika. [nauraa] Ei voi käyttää kauheesti aikaa siihen, että ihastelee ja lähtee opiskelemaan, et mitenköhän nää japanin perusteet nyt menis tai muuta tällästä. Mut ne on tosi hienoja ja tosi innovatiivisia tapoja lähestyä sitä oppimista. Tosi hienoa nähdä miten monipuolista osaamista meillä on oppimisen ja opetuksen alalla täällä Suomessa.

Henriikka Mustajoki: Kuulostaa semmoselta paikalta jonne opettaja ei välttämättä mene hakemaan materiaalia, mutta myös semmoseen pedagogiseen innovoimiseen löytyis sieltä kirjastosta kaikenlaisia ideoita?

Anna Lindfors: Joo, löytyy ja meil on myös paljon opettajille suunnattuja oppimateriaaleja. Esimerkiks just tän vuoden aikana on tullu paljon verkkopedagogiikkaan liittyvää materiaalia sekä sellaista joka kertoo aiheesta laajemmalla skaalalla kuin sitten sellaista joka perehtyy tiettyyn tieteenalaan, et miten vaikka terveysalalla tai tälläsellä alalla voitaisiin käyttää verkkoa parhaiten hyödyksi. Koska monestihan näis on myös se, et on tieteenalakohtaisia eroja. Se ei oo yksinkertaisesti silleen, että kaikkialla voidaan toimia samalla tavalla. Esimerkiks lääketieteen aloilla on se, että siellä on sensitiivistä dataa mikä pitää eri tavalla ottaa huomioon kuin jossain muualla. Tai sitten vaikkapa taideaineissa on se, että siellä on paljon sellaisia vaikkapa nykytaiteilijoiden teoksia joiden jakelu ei oo niin itsestään selvää, koska ne on tekijänoikeuksilla laajasti suojattuja, mutta joita tarvii kuitenkin olla siinä opetuksessa, jotta voidaan puhua taiteesta.

Henriikka Mustajoki: Jos sä ajattelisit muutaman vuoden eteenpäin, niin mitä kaikkea sä näkisit, et tämmösellä avoimen oppimateriaalin kirjastolla, jos me ollaan saatu sinne kriittinen massa ja käyttäjiä, niin millä tavalla sä aattelet, et se muuttais meidän oppimista ja erityisesti oppimisen avoimuutta? Sä puhuit ihan aluks tasa-arvoisesta pääsystä. Miten sä näät parhaimmillaan, että tämmösellä varannolla vois olla vaikutusta Suomessa oppimiseen?

Anna Lindfors: No ehkä kahtaanlaisesti. Ensimmäinen on se et miten se vois vaikuttaa oppijoihin ja se on se, että meil olis se mahdollisuus siihen, että meil on oppimateriaalia saatavilla jokaisena hetkenä kun meillä on tarve oppimiselle. Eli esimerkiksi kun toisella asteella miettii, että mihinkäs sitä haluaisi lähteä oppimhhaan tai työelämässä miettii, että haluais syventää omaa osaamistaan, niin pääsee suoraan kattomaan sitä että mitä se on käytännössä, tietyt oppialat mitkä kiinnostaa. Tulis vähemmän sitä sellaista, että menee jonnekin joka paperilla kuulostaa kiinnostavalta, mutta joka sitten ei ookaan ihan sitä mitä ajatteli sen olevan. Ja kans myös sit just taaksepäin kertaaminen. Elikkä meil kuitenkin kaikilla tulee tilanteita, et muistaa et mä opiskelin tämän jossain kohtaa, mut miten se menikään. Nyt on mahdollisuus sitten kerrata sitä suoraan niistä materiaaleista itse ilman että on sitä tilannetta, että on kirjahylly jossa on suuri määrä, hyllymetrittäin

sitä tietoa mitä on opiskellut eri koulutusasteilla ja eri oppialoissa missä on ollut kerryttämässä sitä tietämystään.

Ja toinen puoli on sit se opetuksen suunnitteluun ja opetuksen tekemisen puoli. Mä toivon, että me pystytään paremmin kehittämään sitä meidän opetuksen suunnittelua niin, et men pystytään oikeesti entistä paremmin hyötymään siitä me ollaan aikaisemmin tehty. Nythän tietenkun uusi lehtori tai opettaja tulee alalle, niin se todennäköisesti saa kollegoiltaan vähän apua, että 'Mä tein tän peruskurssin tälläsillä dioilla' ja voi ottaa niit käyttöön. Aina ei kuitenkaan oo sitä hyvää kollegaa, joka on siinä naapurihuoneessa, joka voi antaa ne diat käyttöön. Nyt kun meillä on se yhteinen varanto, niin sielt voi käydä kattoon jos jossain toisessa korkeakoulussa on järjestetty samanlaista kurssia, josta mä voisin ottaa siitä pohjaksi materiaalia ja jonka pohjalta voi lähteä suunnitteleen sitä omaa kurssia. Elikkä se nopeuttais sitä työtä ja tois myös paremmin perspektiiviä siihen, et miten samoista asioista opetetaan eri paikoissa.

Henriikka Mustajoki: Kuulostaa kerta kaikkiaan itsestään selvältä, et näinhän meidän toivottavasti on mahdollista toimia, ihan jo lähitulevaisuudessa. Näetkö sä, Anna, mitään uhkakuvia, jotka liittyy tämmösen tietovarannon kerryttämiseen? Onks tässä joitain riskejä joista tutkimusyhteisön olisi hyvä olla tietoinen?

Anna Lindfors: Must tuntuu et suurin osa uhkakuvista on ehkä enemmän sellasta uutuuden pelkoa. Paljon puhutaan, kun julkaisee jotain avoimesti, niin paljon puhutaan siitä että asettaaks siinä jotenkin oman teoksensa vaaraan? Jos käyttää vaikka sellaista lisenssiä, että muut saa käyttää sitä oman materiaalinsa pohjana elikkä sallii muokkauksen, niin onks siinä vaara että joku tekee jotain herjaavaa muokkausta, joka veis omaa nimeä lokaan? Mut kun me käytetään CC-lisenssejä, niin niis on kuitenkin on hyvin yksiselitteisesti, että jos käyttää pohjanaan toisten teoksia, niin siinä pitää yksiselitteisesti kertoa mitkä on toisten tekemää osaa ja mikä on omaa hengentuotetta, jolloin ei ehkä tuu samalla ylipäättänsä sellaista tilannetta, että toisen väärä tieto tai huonot mielipiteet veis sitä omaa nimeä lokaan. Toinen on ehkä se, että aina on se mahdollisuus, että asiat ei lähde niin nopeasti liikkeelle kuin mitä toivoisi ja että jäädään sellaiseen stagnaatiotilaan, et ei olla vielä siinä vaiheessa että saadaan kunnolla syntymään sellaista uutta materiaalia, ehkä ennen kaikkea myös päivittämään sitä olemassa olevaa materiaalia.

Tää on ehkä semmonen asia mitä kansainvälisesti mietitään myös. Avoimia oppimateriaaleja on ollut nyt muutama vuosikymmenen, vähän päälle kymmenen vuotta on ollut olemassa myös terminä, open educational resources, ja CC-lisenssinä suojeltuna, niin nyt on hyvin akuutisti se tilanne, että on sellaista materiaalia mikä on tosi hyvää ja mikä on ollut erityisesti tosi hyvää kymmenen vuotta sitten, mut se vaatis päivitystä tähän hetkeen. Nää prosessit siihen, että miten me päivitetään ja jatkojalostetaan oppimateriaaleja on vielä vähän kehittymässä. Eli on kuitenkin se tilanne, että periaatteessa suuri osa CC-

lisisseissä mahdollistaa sen, että muut ihmiset voi ottaa sen omakseen ja jatkojalostaa siitä jotain uutta ja hienoa.

Tää on tosi hyvä mahdollisuus erityisesti tällaisille pienille kielille, koska se tarkoittaa sitä, että me voidaan ottaa jotain englanninkielistä ja kääntää se suomeksi tai saameksi ja saada silleen pienemmällä efortilla tosi hyvää oppimateriaalia. Mut siin on ehkä viel sellanen tietty askelma, että tää toteutuu käytännössä laajemmalla skaalalla. Se vaatii kuitenkin ehkä sellaista uskallusta, että lähtee tekemään jotain jonkun toisen ihmisen pohjalta ja myös ehkä sellaista uutta pedagogista otetta, et miten siitä olemassa olevasta saadaan mahdollisimman hyvin uutta ja hyvää. Siinä on paljon kehitettävää.

Henriikka Mustajoki: Aika paljon semmosta kokonaisvaltaista toimintakulttuurin ja jopa ehkä opettajan identiteettiin asti ulottuvaa ajatusta siitä, et mitä se semmonen yhteiskehittäminen oppimateriaalin kohdalla saattais parhaimmillaan olla. Ja jos nyt ajatellaan, et on joku joka ei oo viel koskaan tuol kirjastossa käyny eikä oo mitään oppimateriaaliaan avannut, niin mikä ois sun vinkki siitä, et miten siihen kannattais tarttua? Mitä asioita kannattais ihan aluksi katsoa, tehdä, pohtia, oppia mahdollisesti, jotta pääsisi parhaalla mahdollisella tavalla itse osalliseksi tähän yhteisöön ja yhteiskehittämiseen?

Anna Lindfors: Ehkä ensiksi kannattaa katsoa, että minkälaisia materiaaleja löytyy, mitä muut on tehnyt, tutustua siihen avointen oppimateriaalien käsitteeseen ja CC-lisensseihin. Ja sen jälkeen kattoo omia oppimateriaaleja sillä silmällä, et mikä niistä vois olla sellainen et siit ois hyötyä myös muille. Tietenkin kaikki tulee tehneeks materiaaleja jotka toimii lähinnä siinä omassa opetuksessa, se tosi voimakkaasti kaipaa sen, että siinä on se materiaalin tekijä selittämässä siinä vieressä. Mut on paljon materiaaleja jotka toimii itsenäisesti ja itseopiskelussa paljon paremmin tai joka on sellaista, että toiset opettajat pystyy ymmärtämään et miten mä pystyn tän ottamaan oman opetukseni osaksi. Näitä voi lähteä kattomaan sen suhteen, et oisko nää sellaisenaan avattavissa vai vaatiiko nää jonkinnäköisiä muutoksia. Muutokset vois usein olla sellaista, että merkitsee esimerkiks lähteet selkeämmin tai katsoo, että ei oo hyödyntäny sellaisia kuvia joita ei vois hyödyntää avoimesti julkaistussa oppimateriaalissa.

Henriikka Mustajoki: Kiitos, Anna. Tästä jotenkin avautuu semmonen tunne, että olemme mahdollisuuden äärellä ja meil on nyt työkaluja ja pohjaa ja täst on mahdollisuus kehittyä jotain huikeeta. Mutta se vaatii meiltä sekä innostusta että työtä. Luinko mä oikein sen sun ajatuksen, et se on se kohta jossa me ollaan täs kehityksessä?

Anna Lindfors: Joo, kyl mä nään sen tälleen. Me ollaan ensimmäisissä askelissa. Me tehdään jo tosi paljon Suomessa ja se on tosi hienoa, mut viel on paljon tehtävää ja viel on paljon sellaista missä me voidaan tehdä paremmin ja missä me voidaan ottaa oppia myös muista maista. Samalla me ehkä ollaan jo tietyllä tavalla otetta

sellaisia askelia jotka toimii täällä paremmin kuin jossain muualla. Meil on mahdollisuus myös tätä kautta nostaa meidän koulutusta esille paremmin myös kansainvälisessä näkökulmassa.

Henriikka Mustajoki: Mahtavaa! Kiitoksia ajastasi, osaamisesta ja ajatuksistasi, Anna Lindfors. Ja hyvää talven jatkoa.

Anna Lindfors: Kiitos paljon ja sitä samaa teille myös.

Lopputunnusmusiikki.